

HOTUBA YA WAZIRI WA FEDHA NA MIPANGO

MHESHIMIWA , KHALID S. MOHAMED

KATIKA BARAZA LA WAWAKILISHI LA ZANZIBAR KUHUSU MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA WA FEDHA 2017 – 2018:

A. UTANGULIZI:

- 1. Mheshimiwa Spika,** Naomba kutoa hoja kwamba, Baraza lako tukufu lipokee na kujadili taarifa ya utekelezaji wa kazi za Wizara ya Fedha na Mipango kwa mwaka 2016-2017 na kuidhinisha mapendekezo ya Bajeti kwa mwaka 2017-2018.
- 2. Mheshimiwa Spika,** Sina budi kuanza kwa kumshukuru Mwenyezi Mungu, Subhana Wataala, kwa kutujaalia kuwa na Afya njema, Utulivu na Amani katika nchi yetu vilivyotuwezesha kwa mara nyengine tena kukutana katika kikao chengine maalum cha Bajeti cha Baraza lako tukufu.
- 3. Mheshimiwa Spika,** Kwa namna ya pekee, na kwa heshima kubwa, napenda kutoa pongezi zangu za dhati kwa Mh. Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi Mheshimiwa Dkt. Ali Mohamed Shein kwa kukamilisha kwa mafanikio makubwa ya mwaka mmoja tangu alipochaguliwa na wananchi wa Zanzibar kuiongoza nchi yetu kwa kipindi cha pili cha miaka mitano. Sambamba nae, nampongeza sana Makamo wa Pili wa Rais, Mheshimiwa Balozi Seif Ali Iddi, kwa mashirikiano yake na umahiri wa hali ya juu wa kumsaidia Mheshimiwa Rais, pia anaoutumia katika kuiongoza shughuli za Serikali hapa Barazani.

4. **Mheshimiwa Spika**, Naomba sasa uniruhusu, kuwapa pole wananchi wote waliofikwa na maafa yaliyosababishwa na mvua zilizonyesha hivi karibuni. Aidha, nachukua fursa hii kuwakumbusha wananchi wenzangu tuendelee kuchukua tahadhari za kujikinga na maradhi ya kipindupindu ambayo yanaweza kujitokeza kutokana na mvua zilizonyesha.
5. **Mheshimiwa Spika**, Baada ya pongezi na shukrani nilizozitowa naomba nikumbushie kwamba, Uwasilishaji wa hotuba hii utatuwezesha kukidhi matakwa ya Katiba ya Zanzibar ya mwaka 1984 Kifungu 88 (b). Kinachoeleza kuwa moja ya kazi ya Baraza lako tukufu ni “... kujadili shughuli za kila Wizara wakati wa kikao cha mwaka wa Bajeti katika Baraza la Wawakilishi...” pamoja na kutekeleza masharti ya kanuni 96 (2)-(3) za Baraza la Wawakilishi toleo la mwaka 2012.
6. **Mheshimiwa Spika**, Kuwepo kwangu katika Baraza hili kunatokana na kukubaliwa na Chama changu cha Mapinduzi kuwa miongoni mwa waliopewa fursa ya kusimama kukiwakilisha katika Uchaguzi Mkuu wa Oktoba 2015, uliorudiwa tarehe 20 Machi 2016 kwa jimbo la Donge. Aidha, nipo hapa kufuatia imani inayoendelea kuoneshwa na wananchi wa Jimbo la Donge kwa Chama cha Mapinduzi na kwangu binafsi, kwa kunipa ridhaa ya kuwa muwakilishi wao katika chombo hichi muhimu kwa nchi yetu. Nachukua tena fursa hii kukishukuru sana Chama cha Mapinduzi lakini kwa namna maalum, wananchi wote wa jimbo la Donge kwa kuendelea kunipa heshima na imani kubwa na kunistahamia sana pale ninapotumia muda kutumikia Taifa na wananchi wote wa Zanzibar, nawashukuru sana.
7. **Mheshimiwa Spika**, Baada ya maelezo hayo, sasa naomba niendelee na uwasilishaji wa Hotuba ambao nitaanza kwa kuwasilisha kwa ufupi, Muundo wa Wizara na Majukumu yake.

B. MUUNDO NA MAJUKUMU YA WIZARA

8. **Mheshimiwa Spika**, Wizara ya Fedha na Mipango inaendelea kuundwa na Idara kumi (10), Tume ya Mipango yenye Idara nne (4), Taasisi kumi (10) zinazojitegemea na taasisi nne (4) za Muungano zinazofanyakazi hapa Zanzibar. Idara na taasisi hizo zinaonekana katika Jadweli nam.1.
9. Mheshimiwa Spika, Idara na Taasisi hizo zinatekeleza majukumu makuu yafuatayo:
- i. Kukusanya mapato ya Serikali kutokana na vyanzo vya ndani, kuratibu upatikanaji wa rasilimali fedha kutoka nje ya nchi na kusimamia matumizi yake;
 - ii. Kusimamia rasilimali za Serikali;
 - iii. Kusimamia mwenendo wa Deni la Taifa;
 - iv. Kutoa huduma za Uhasibu Serikalini;
 - v. Kusimamia maendeleo ya Sekta ya Fedha;
 - vi. Kuandaa na kusimamia Dira ya Maendeleo ya Taifa na kuitafsiri kwenye Mipango ya kipindi cha kati (miaka mitano) Mipango mahsusi ya Kukuza Uchumi na Kupunguza Umasikini;
 - vii. Kushajiisha, uwekezaji wa sekta binafsi hasusan kwa wawekezaji kutoka nje ya nchi; n.k.

C. MAPITIO YA UTEKELEZAJI WA BAJETI YA WIZARA KWA MWAKA WA FEDHA 2016 2017.

Muhtasari wa Bajeti ya Wizara kwa Mwaka 2016/17

Mapato

10. **Mheshimiwa Spika**, Wizara ya Fedha na Mipango ilipangiwa kusimamia ukusanyaji wa mapato ya Serikali ya **TZS 824.35 bilioni** ikijumuisha **TZS**

447.23 bilioni za mapato yatokanayo na kodi, **TZS 18.02 bilioni** ikiwa ni mapato yasiyokua ya kodi, **TZS 326.10 bilioni** zilipangwa kupokelewa kutoka kwa Washirika wa Maendeleo na **TZS 33.00 bilioni** ni mikopo ya ndani kwa ajili ya kuziba nakisi ya Bajeti.

Matumizi ya Wizara

- 11. Mheshimiwa Spika**, Kwa mwaka wa fedha 2016/2017 Wizara ya Fedha na Mipango ilikadiriwa kutumia jumla ya **TZS 157.69 bilioni**. Matumizi hayo yanajumuisha matumizi ya Wizara ya Fedha (F01) ya **TZS 68.25 bilioni**, matumizi ya Mfuko Mkuu wa Serikali (F02) ya **TZS 83.53 bilioni** na **TZS 5.91 bilioni** ni matumizi ya Tume ya Mipango (F03).

Utekelezaji halisi kwa Kipindi cha Julai 2016 hadi Machi 2017.

Ukusanyaji wa Mapato

- 12. Mheshimiwa Spika**, Katika kipindi cha miezi tisa ya utekelezaji wa Bajeti ya mwaka 2016/17, Mapato yaliyokusanywa na Wizara na kuingizwa katika hesabu za Serikali ni **TZS 448.15 bilioni** sawa na asilimia 53 ya makadirio ya mwaka.
- 13. Mheshimiwa Spika**, Mapato yaliyokusanywa yanajumuisha Mapato ya kodi za ndani ya **TZS 365.94 bilioni**, mapato kutoka kwa Washirika wa Maendeleo ya **TZS 58.6 bilioni**, mikopo ya ndani ni **TZS 8.1 bilioni** na Mapato yasiyokua ya kodi ni **TZS 10.44 bilioni**. **Jadweli nam.2** linaonyesha uchambuzi wa mapato yaliyokusanywa na Wizara kwa kipindi cha Julai 2016 hadi Machi 2017.
- 14. Mheshimiwa Spika**, Mapato ya kodi ya **TZS 365.94 bilioni** yaliyokusanywa katika kipindi hichi yamefikia asilimia 108.6 ya makadirio ya miezi tisa na asilimia 82 ya makadirio ya mwaka 2016/2017. Mapato ya kodi

yaliyokusanywa yanaonyesha ukuaji wa asilimia 27 ikilinganishwa na mapato ya kodi yaliyokusanywa kwa kipindi cha Julai-Machi 2015/2016 ya **TZS 288.56 bilioni**. Mchanganuo wa mapato hayo kwa Taasisi ni kama ifuatavyo:

- i. Bodi ya Mapato Zanzibar (ZRB) imekusanya **TZS 197.53 bilioni** sawa na asilimia 109 ya lengo la Julai 2016-Machi 2017 sawa na asilimia 83 ya makadirio ya ukusanyaji wa mwaka ya **TZS 237.44 bilioni**;
- ii. Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA)-Tawi la Zanzibar imekusanya **TZS 152.7 bilioni** ikiwa ni sawa na asilimia 109 ya kipindi cha miezi tisa na asilimia 81 ya makadirio ya mwaka ya **TZS 188.80 bilioni**;
- iii. Fedha zilizopokelewa kutokana na kodi ya mapato ya wafanyakazi (PAYE) wa Taasisi za Muungano waliopo Zanzibar ni **TZS 15.75 bilioni** sawa na asilimia 75 ya makadirio ya **TZS 21.0 bilioni** zilizopangwa kukusanywa kwa mwaka.

15. Mheshimiwa Spika, Kwa upande wa mapato ya nje jumla ya **TZS 58.61 bilioni** zimekusanywa sawa na asilimia 18 ya makadirio ya mwaka ya **TZS 326.1 bilioni**. Ukusanyaji wa mapato kutoka kwa Washirika wa Maendeleo umeathiriwa na kuchelewa kwa utekelezaji wa baadhi ya Miradi mikubwa ya Maendeleo iliyopangwa kutekelezwa katika mwaka 2016/2017. Maelezo zaidi ya suala hili nitayatoa katika Hotuba ya Bajeti ya Serikali.

Matumizi ya Wizara.

16. Mheshimiwa Spika, Kwa kipindi cha Julai-Machi 2016/17, Wizara ya Fedha na Mipango imetumia jumla ya **TZS 104.8 bilioni** sawa na asilimia 66.5 ya **TZS 157.69 bilioni** zilizokadiriwa kutumika kwa mwaka 2016/2017. Mgao wa matumizi kimaafungu ni kama ifuatavyo:

- i. Wizara ya Fedha (F01) imetumia **TZS 29.59 bilioni** sawa na asilimia 43 ya makadirio ya **TZS 68.25 bilioni** ya mwaka;

- ii. Matumizi kwa ajili ya Huduma za Mfuko Mkuu wa Serikali (F02) ni **TZS 72.11 bilioni** sawa na asilimia 86.5 ya makadirio ya **TZS 83.35 bilioni** ya mwaka; na
- iii. Tume ya Mipango (F03) imetumia jumla ya **TZS 3.10 bilioni** sawa na asilimia 52 ya makadirio ya mwaka ya **TZS 5.91 bilioni**. Jadweli Nam.3 linaonyesha uchambuzi wa Matumizi kwa Programu.

D. UTEKELEZAJI WA MAJUKUMU KWA PROGRAMU

17. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa Fedha 2016/2017, majukumu niliyoyaeleza yalipangwa kutekelezwa kupitia programu kuu saba (7) na programu ndogo 16 zinazosimamiwa na Wizara. Kwa heshima naomba kuwasilisha utekelezaji wa programu hizo kama ifuatavyo:

Programu ya Usimamizi wa Bajeti na Fedha za Umma

18. Mheshimiwa Spika, Lengo kuu la Programu hii ni kusimamia kwa ufanisi utekelezaji wa Bajeti ya Serikali na Usimamizi wa fedha za Umma. Programu inahusisha utekelezaji wa majukumu ya usimamizi wa ukusanyaji wa mapato ya Serikali kutokana na vyanzo vya ndani na nje ya nchi, matayarisho na usimamizi wa Bajeti ya Serikali, usimamizi wa Hazina, ukaguzi wa ndani na utoaji wa huduma zote za Uhasibu Serikalini.

19. Mheshimiwa Spika, Program hii ilitokelezwa kupitia program ndogo tatu (3) ambazo zilikadiriwa kutumia jumla ya **TZS 54.20 bilioni** kwa mwaka 2016-2017. Hadi kufikia Machi 2017 programu hii ilitumia jumla ya **TZS 18.15 bilioni** sawa na asilimia 33.5 ya makadirio ya mwaka. Miongoni mwa Shughuli mahsusi zilizotekelezwa ni:

- i. Kukamilisha kwa wakati utayarishaji wa Bajeti ya Serikali ya mwaka 2017/2018;

- ii. Kusimamia ukusanyaji wa mapato ya ndani ya **TZS 389.55 bilioni** kama nilivyoeleza awali;
- iii. Kusimamia ukusanyaji wa **TZS 58.6 bilioni** kutokana na Ruzuku na Mikopo kutoka nje;
- iv. Kusimamia matumizi ya Serikali ya **TZS 410.45 bilioni** sawa na asilimia 99 ya makadirio ya **TZS 415.02 bilioni** zilizohitajika kwa matumizi ya Julai 2016-Machi 2017;
- v. Kushirikiana na Ofisi ya Rais- Katiba, Sheria, Utumishi wa Umma na Utawala Bora kukamilisha zoezi la matayarisho ya ulipaji wa mishahara mipya ili kutimiza ahadi aliyoitowa Mheshimiwa Dkt. Ali Mohamed Shein, Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi ambapo hatimae mishahara mipya imeanza kulipwa katika mwezi wa Aprili 2017;
- vi. Kutoa mafunzo kwa wafanyakazi katika kada mbali mbali za kihasibu ikiwemo mafunzo ya CPA, IPSAS na IFRS; na
- vii. Kuunganisha ‘Votes’ kumi na mbili katika Kituo Kikuu cha Mfumo wa Mtandao wa Kihhasibu (IFMS) Serikalini uliopo Wizara ya Fedha na Mipango.

Programu ya Usimamizi na Uwekezaji wa Mali za Umma.

20. Mheshimiwa Spika, Lengo kuu la programu hii ni kusimamia mali za Umma na kuhakikisha kunakuwa na tija katika uwekezaji wa mitaji ya Umma. Programu hii inasimamia utekelezaji wa jukumu la usimamizi wa mali za Serikali ambalo huhusisha masuala ya Ununuzi, Utunzaji na Uondoaji wa mali za Serikali pamoja na Hisa za SMZ katika Mashirika yake na Kampuni binafsi. Programu ilitekelezwa kupitia programu ndogo mbili.

21. Mheshimiwa Spika, Kujumla Programu hii ilipatiwa **TZS 4.66 bilioni** sawa na asilimia **70.4** ya **TZS 6.61 bilioni** kwa ajili ya kutekeleza shughuli zilizopangwa kwa mwaka wa 2016/2017. Miongoni mwa shughuli zilizotekelezwa katika kipindi cha miezi tisa ni:

- i. Kusimamia ukusanyaji wa **TZS 86.38 milioni** ikiwa ni mapato yanayotokana na kodi ya majengo ya Serikali;
- ii. Kukusanya gawio la faida (dividend) la **TZS 1.23 bilioni** kutoka katika mashirika ya Serikali;
- iii. Kuifanyia mapitio mikataba 12 ya ukodishwaji wa majengo ya Serikali na kupelekea kuongezeka mapato yanayotokana na mikataba hiyo kwa asilimia 51;
- iv. Kusimamia ujenzi unaoendelea wa jengo jipya la Ofisi -Pemba litakalokidhi matumizi ya shughuli za kiofisi kwa Wizara ya Fedha na Mipango, Wizara ya Kazi, Uwezeshaji, Wazee, Vijana, Wanawake na Watoto pamoja na Ofisi ya Rais-Katiba, Sheria, Utumishi wa Umma na Utawala Bora; na
- v. Kuanza mchakato wa kutafuta Mkandarasi wa Ujenzi wa jengo jipya la Ofisi ya Wizara ya Fedha na Mipango kwa upande wa Unguja.

Programu ya Uendeshaji wa shughuli za Sekta ya Fedha.

22. Mheshimiwa Spika, Kama ilivyo kwa Sekta nyengine, Wizara ina jukumu la kusimamia maendeleo ya Sekta ya Fedha ikiwemo Usimamizi wa Sekta kwa ujumla, utayarishaji wa Mipango, Sera na Taftiti za Sekta ya Fedha pamoja na kutoa huduma za Uendeshaji na kiutumishi kwa Sekta ya Fedha. Lengo kuu la programu ya Mipango na Uendeshaji wa Sekta ya Fedha ni kuimarisha sekta ya Fedha inayoendana na mageuzi ya kiuchumi. Programu hii ilitekelezwa kupitia program ndogo tatu.

23.Mheshimiwa Spika, Hadi kufikia Machi 2017 Programu imepatiwa jumla ya **TZS 6.78 bilioni** sawa na asilimia 93 ya makadirio ya mwaka ya **TZS 7.28 bilioni** kwa kutekeleza shughuli zifuatazo:

- i. Kukamilisha mapitio ya Sheria na uandaaji wa Sheria mpya ya Usimamizi wa Fedha za Umma (*Public Finance Management Act*) nam.5 ya mwaka 2016;
- ii. Kukamilisha mapitio na uandaaji wa Sheria mpya ya Ununuzi na Uondoshaji wa Mali za Umma Nam.12 ya mwaka 2016;
- iii.Kukamilisha utayarishaji wa Mswada wa Sheria ya Ushuru wa Bidhaa (*Excise Duty Bill*) na Huduma;
- iv. Kukamilisha utayarishaji wa Mswada wa Sheria ya Ushuru wa Stempu itakayoshika nafasi ya Sheria ya Ushuru wa Stempu Nam.6 ya mwaka 1996;
- v. Kukamilisha utafiti wa kuchunguza sababu inayowapelekea Wananchi wa Zanzibar kutotumia huduma zinazotolewa na Taasisi za kifedha zilizopo Zanzibar;

24.Mheshimiwa Spika, pamoja na hayo kazi nyengine zilizotekelezwa ni:

- vi. Kuandaa dhana (*Concept note*) ya Ujenzi wa Ofisi mpya ya Wizara ya Fedha na Mipango itakayojengwa Mazizini Unguja;
- vii. Kulipia gharama za ununuzi wa vifaa na huduma za kiofisi ikiwemo; huduma za mawasiliano pamoja na usafi wa maeneo na mazingira ya nje na ndani ya majengo ya Wizara ;

- viii. Kulipia gharama za safari za kazi kwa Uongozi na watendaji mbali mbali wa Wizara wanaoiwakilisha Serikali na Wizara katika kazi mbali mbali ndani na nje ya nchi;
- ix. Kuwapatia mafunzo ya muda mrefu wafanyakazi kumi (3 Shahada ya Pili na 7 Shahada ya Kwanza) katika fani zinazoendana na usimamizi wa Fedha na Mali za Serikali;
- x. Kulipa madeni kwa vyuo vinavyochukua wanafunzi wa Wizara;
- xi. Kuratibu shughuli za Wizara kwa upande wa Pemba.

Programu ya Usimamizi wa huduma za Mfuko Mkuu wa Serikali

25. Mheshimiwa Spika, Programu hii inahusisha usimamizi wa matumizi ya huduma zinazotolewa na Mfuko Mkuu wa Serikali ikiwemo ulipaji wa Kiinua mgongo na Pencheni kwa Wastaafu wa SMZ. Katika kipindi cha miezi tisa, fedha zilizotumika kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli za programu ya huduma za Mfuko Mkuu wa Serikali zimefikia **TZS 72.11 bilioni** sawa na asilimia 100 ya makadirio ya kipindi cha Julai-Machi 2016/2017 na asilimia 86.5 ya makadirio ya mwaka ya **TZS 83.35 bilioni**.

Fedha zilizotumika kwa ajili ya matumizi ya Huduma za Mfuko Mkuu zilitumika kama ifuatavyo;

- i. Kulipa **TZS 13.64 bilioni** mafao ya kiinua mgongo kwa wastaafu 1,015 wa SMZ;
- ii. Kulipa **TZS 9.94 bilioni** pencheni ya wastaafu za kipindi cha miezi tisa;
- iii. Malipo ya Madai ya Wazabuni wa Serikali ni **TZS 8.83 bilioni**; na

iv. Malipo kwa marejesho ya Mikopo ya ndani iliyochukuliwa kwa ajili ya kutekeleza shughuli mbali mbali za Maendeleo ni **TZS 11.3 bilioni**. Ufafanuzi wa matumizi ya huduma za Mfuko Mkuu wa Serikali unaonekana katika **Jadweli Nam 4**.

Usimamizi wa Deni la Taifa

26. Mheshimiwa Spika, Wizara ya fedha na Mipango inajukumu la kuratibu na kusimamia mwenendo wa Deni la Taifa. Hadi kufikia Machi 2017, deni la Taifa la Zanzibar lilifikia jumla ya **TZS 377.10 bilioni** ikiwa ni pungufu kwa **TZS 21.3 bilioni** ikilinganishwa na deni la mwezi wa Julai, 2016 la **TZS 398.4 bilioni**. Deni la nje ni **TZS 270.20 bilioni** sawa na asilimia 72 ya deni wakati deni la ndani ni **TZS 106.8 bilioni** sawa na asilimia 28. Sababu kubwa ya kupungua kwa deni hili ni kulipwa kwa madai ya kiinua mgongo kwa wastaafu wa SMZ. Aidha, uimara wa thamani ya shilingi ya Tanzania dhidi ya Dola za Marekani imepelekea kutoengezeka kwa kasi kwa Deni la Taifa. **Jadweli Nam.5** linaonyesha uchambuzi wa Deni la Taifa hadi Machi 2017.

Usimamizi wa Mfuko wa Miundombinu

27. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Fedha na Mipango inajukumu la kusimamia upatikanaji wa Fedha kwa ajili ya kukidhi mahitaji ya matumizi ya Mfuko wa Miundombinu. Kwa mwaka wa Fedha 2016-2017, Mfuko ulikadiriwa kupokea jumla ya **TZS 26.6 bilioni**. Hadi kufikia Machi 2017, Fedha zilizokusanywa zimefikia **TZS 20.95 bilioni** ikiwa sawa na asilimia 79 ya lengo la mwaka 2016-2017 na asilimia 105 ya lengo la miezi tisa. Fedha hizo zimegaiwa ili kutekeleza miradi ifuatayo:

i. Uwekaji wa Kamera na Vifaa vya Ulinzi **TZS 14.89 bilioni** sawa na asilimia 83 ya makadirio ya **TZS 18.0 bilioni**;

- ii. Mradi wa Ujenzi wa Barabara za Pemba (Chake-Wete na Ole-Kengeja) umepatiwa **TZS 360.00 milioni** sawa na asilimia 21 ya makadirio ya **TZS 1.7 bilioni** ;
- iii. Usambazaji wa Umeme Vijijini (Kisiwa cha Fundo) umepatiwa **TZS 1.80 bilioni** sawa na asilimia 90 ya makadirio ya **TZS 2.0 bilioni**;
- iv. Uimarishaji wa Elimu ya Msingi, Elimu Mbadala na Amali umepatiwa **TZS 650.00 bilioni** sawa na asilimia 41 ya makadirio ya **TZS 1.6 bilioni**;
- v. Mradi wa kilimo cha Mpunga wa umwagiliaji umepatiwa **TZS 10.00 milioni** sawa na asilimia 3 ya makadirio ya **TZS 400.00 milioni**;
- vi. Mradi wa kuendeleza Miundombinu ya Ufugaji na Mazao ya Baharini umepatiwa **TZS 19.00 milioni** sawa na asilima 14 ya makadirio ya **TZS 140.00 milioni**; na
- vii. Ujenzi wa Maabara ya Mkemia Mkuu wa Serikali umepatiwa **TZS 200.00 milioni** sawa na asilimia 40 ya makadirio ya **TZS 500.00 milioni**.

Programu ya Kuratibu Mipango ya Kitaifa na Maendeleo ya Watenda kazi.

28. Mheshimiwa Spika, Programu ya Kuratibu Mipango ya Kitaifa na Maendeleo ya Watendakazi ina lengo la kuimarisha Uratibu wa Mipango ya Maendeleo na kufanya ufuatiliaji na tathmini ya Mipango ya kitaifa. Programu hii ina programu ndogo tatu. Kwa kipindi cha Julai-Machi 2016/2017 programu hii imetumia jumla ya **TZS 949.56 milioni** ambayo ni sawa na asilimia 53.09 ya makadirio ya mwaka ya **TZS 1.79 bilioni** kwa ajili ya kutekeleza shughuli zifuatazo:

- i. Kuanza matayarisho ya Mpango wa Maendeleo kwa ukusanyaji wa taarifa za mwelekeo wa hali ya uchumi, vipaumbele vya kitaifa na programu/miradi ya maendeleo kwa mwaka 2017/18;

29. Mheshimiwa Spika, Pamoja na hilo shughuli nyengine zilizotekelezwa ni:

- ii. Kukamilisha maadhimisho ya wiki ya Umasikini yaliyofanyika Micheweni mwezi Novemba 2016 ambayo yaliweza kutoa fursa ya kubadilishana mawazo kwa sekta za umma, sekta binafsi na asasi za kiraia kwa kuelewa umuhimu wa ushirikishwaji katika kukabiliana na masuala ya umasikini katika maeneo yao;
- iii. Kukamilisha MKUZA III na kuidhinishwa rasmi na Serikali. Aidha, kazi ya uandaaji wa muongozo wa utayarishaji wa Mipango mikakati ya sekta inaendelea;
- iv. Kutayarisha na kuwasilisha taarifa za msingi zinazohusu idadi ya watu kwa wilaya 2 za Pemba (Chacke chake na Micheweni);
- v. Kufanya tafiti za Tuongee na Watoto na matokeo ya tafiti ya mwanzo yametolewa na kusambazwa;

30. Mheshimiwa Spika, shughuli nyengine zilizotekelezwa ni:

- vi. Kuwajengea uwezo maafisa mipango juu ya kuandaa mipango na bajeti za wilaya;
- vii. Kukamilisha ripoti ya Idadi ya Watu ya mwaka 2016 juu ya athari za kibinadamu katika rasilimali za bahari na fukwe ;
- viii. Kukamilisha Zoezi la uhamasishaji wa ujazaji wa madaftari ya shehia katika shehia 51 za Unguja na Pemba;

- ix. Kutayarisha Mfumo wa Ufuatiliaji na Tathmini wa MKUZA III na Muongozo wake;
- x. Kuandaa na kuchapisha kitabu cha Mapitio ya Utekelezaji wa Mpango wa Maendeleo 2016/17;
- xi. Kutoa mafunzo ya muda mfupi kwa Maafisa saba wa Idara ya Ufuatiliaji na Tathmini; na
- xii. Kutoa mafunzo juu ya dhana ya Ufuatiliaji na Tathmini kwa maafisa wa Ufuatiliaji na Tathmini na Maafisa Mipango kwa ngazi za mikoa, wilaya na halmashauri kwa Unguja na Pemba.

Usimamizi wa Uchumi Mkuu

31. **Mheshimiwa Spika**, Lengo la programu hii ni kuandaa sera madhubuti za kiuchumi. Programu hii ilitekelezwa kupitia programu ndogo mbili ambazo ni Usimamizi wa Uchumi Mkuu na Takwimu na Uratibu wa Mashirikiano Baina ya Sekta za Umma na Binafsi. Kwa kipindi cha Julai 2016 hadi Machi 2017, jumla ya **TZS 1.63 bilioni** sawa na asilimia 69 ya makadirio ya **TZS 2.37 bilioni**.
32. **Mheshimiwa Spika**, kwa kipindi hicho shughuli zilizotekelezwa ni:
 - i. Kufanya mapitio ya moduli ya kifedha (Financial Programming) pamoja na kuanzisha modeli mpya ya utabiri wa Faharisi za bei za Bidhaa na Huduma ambayo husaidia kufanya makadirio ya mwenendo wa uchumi;
 - ii. Kuanza kwa ujenzi wa jengo jipya la Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali huko Mazizini.
 - iii. Kukamilisha Utafiti wa Mapato na Matumizi ya Kaya 2014/15 (Household Budget Survey 2014/15);

- iv. Kutoa mafunzo kwa wadau wa PPP katika ngazi ya Mkoa, Wilaya na Shehia za Unguja na Pemba;
- v. Kujenga uwezo kwa Wakurugenzi Mipango, Sera na Utafiti na Maafisa wa PPP katika kuibua, kuendesha na kusimamia miradi inayotekelezwa kwa mfumo wa PPP.

Utawala na Uendeshaji wa Tume ya Mipango

33. Mheshimiwa Spika, Programu hii lengo lake ni kuhakikisha kuwa shughuli za Tume ya Mipango zinatekelezwa kwa umakini na ufanisi. Kwa mwaka 2016/2017 ilitengewa jumla ya **TZS 777.83 milioni** kwa kazi za kawaida hadi kufika mwezi wa Machi, 2017, programu imetumia jumla ya **TZS 578.05 milioni** sawa na asilimia 74.3% ya makadirio ya matumizi ya kazi za kawaida.

- i. Shughuli za uendeshaji wa Ofisi Unguja na Pemba zimeratibiwa kwa kutoa huduma za kiutawala na kuimarisha upatikanaji wa nyenzo na vifaa vya kiutendaji.
- ii. Vikao vitano vimeratibiwa vikiwemo Tume ya Mipango, Kamati ya Wataalam, Bodi ya Zabuni na Kamati ya Ukaguzi wa hesabu za ndani;
- iii. Mafunzo ya muda mrefu na muda mfupi kwa fani za uchumi, Sera za Umma, Ufuatiliaji na Tathimini pamoja na fani ya ununuzi na ugavi katika vyuo mbali mbali yametolewa kwa maafisa kumi na nne.

E. MAPITIO YA UTEKELEZAJI WA BAJETI YA MWAKA WA FEDHA 2016/17 KATIKA TAASISI ZINAZOJITEGEMEA ZILIZOPO CHINI YA WIZARA.

Bodi ya Mapato Zanzibar (ZRB)

- 34. Mheshimiwa Spika,** Jukumu la Bodi ni kukusanya mapato ya ndani ya Serikali. Kwa kipindi cha Julai-Machi 2016/2017, Bodi imekusanya **TZS 197.53 bilioni** sawa na asilimia 83 ya makadirio ya mwaka ya **TZS 237.44 bilioni**. Mapato haya ni sawa na ongezeko la asilimia 31 ikilinganishwa na **TZS 150.94 bilioni** zilizokusanywa kwa kipindi cha Julai-Machi 2015/2016.
- 35. Mheshimiwa Spika,** Hadi Machi 2017, Bodi imepokea ruzuku ya **TZS 8.3 bilioni** kutoka Serikalini kwa ajili ya kutekeleza shughuli za Bodi ikiwa ni asilimia 69 ya makadirio ya mwaka ya **TZS 12.00 bilioni**. Miongoni mwa Shughuli zilizotekelezwa ni:
- i. Kuanza hatua za ujenzi wa Jengo la Ofisi ya ZRB Pemba;
 - ii. Kuanzisha mfumo wa kuwagawa na kuwatambua walipakodi kimaeneo kwa kutumia vitalu (*Block Management*);
 - iii. Kuanza maandalizi ya kuanzisha mfumo wa usimamiaji utozaji wa kodi katika hoteli kwa kutumia mashine za kielektroniki (*E-Tax*);
 - iv. Kuanzisha mfumo wa usimamiaji shughuli zisizo za ukusanyaji wa mapato;
 - v. Kuandaa Mpango wa mahitaji ya Mifumo ya Kielektroniki ya ZRB (*ZRB System Mapping*);

- vi. Kuandaa na kurusha vipindi 26 katika radio ya ZBC, Chuchu FM, Swahiba FM na Hits FM vya kujenga uwelewa wa kodi kwa jamii na walipakodi; na
- vii. Kuandaa vipindi mubashara 12 vya Televisheni katika ZCTV na ZBC.

Mfuko wa Barabara Zanzibar (ZRF)

- 36. Mheshimiwa Spika,** Jukumu la Mfuko wa barabara ni kukusanya na kutoa fedha kwa ajili ya matengenezo ya barabara ili kuwa na miundombinu imara itakayosaidia kukuza harakati za kiuchumi. Kwa mwaka wa fedha 2016/17, Mfuko wa Barabara ulikadiriwa kupokea **TZS 11.04 bilioni** zikijumuisha ruzuku ya **TZS 10.22 bilioni** kutoka Serikalini. Hadi Machi 2017 jumla ya **TZS 7.75 bilioni** zilipokelewa sawa na asilimia 68 ya makadirio ya mwaka.
- 37. Mheshimiwa Spika,** Kwa upande wa matumizi Mfuko umetumia jumla ya **TZS 7.89 bilioni** sawa na asilimia 69 ya makadirio ya mwaka kwa kukidhi matumizi yafuatayo:
 - i. Kulipa **TZS 7.02 bilioni** kwa Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji kwa kazi za matengenezo ya barabara kuu; na
 - ii. Kulipa **TZS 229 milioni** kwa Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa, Serikali za Mitaa na Idara Maalum kwa ajili ya matengenezo ya barabara za ndani.
- 38. Mheshimiwa Spika,** Katika kipindi hicho Barabara zilizotengenezwa ni: Mwanakwereke hadi Fuoni Polisi; BOT hadi Kwabiziredi; Misufini hadi Kwabiziredi; Melitano hadi Kwarara; Mgagadu hadi Kiwani; Qatari (Pemba). Aidha, kwa barabara ya Unguja Ukuu hadi Uzi Ng'ambwa ameshatafutwa mshauri elekezi kwa ajili ya ujenzi wa barabara hiyo na ununuzi wa lami umeshafanyika.

39. Mheshimiwa Spika, Jumla ya TZS 638.00 milioni zilitumika kwa ajili ya Uendeshaji wa shughuli za Mfuko ambazo zilitumika kama ifuatavyo:

- i. Kukamilisha ufungaji wa hesabu pamoja na kukamilisha ukaguzi wa fedha kwa mwaka 2015/2016;
- ii. Kukagua na kutathmini matengenezo ya barabara yanayofanywa na Wizara ya Ujenzi, Mawasiliano na Usafirishaji na Ofisi ya Rais, Tawala za Mikoa, Serikali za Mitaa na Idara Maalum za SMZ;
- iii. Kuwajengea uwezo Wajumbe wa Bodi kwa kuhudhuria mikutano mbali mbali, kufanya ziara za kujifunza na kubadilishana uzoefu;
- iv. Kuwajengea uwezo wafanyakazi wa Mfuko kwa kuwadhamini katika mafunzo ya muda mfupi; na
- v. Kuiwakilisha Zanzibar katika mikutano ya Jumuiya za Mifuko ya Barabara (ARMFA) kwa ukanda wa Afrika Mashariki inayofanyika kujadili changamoto na mafanikio ya miundombinu ya barabara pamoja na kubadilishana uzoefu.

Mamlaka ya Uwekezaji na Uendelezaji Vitega Uchumi- Zanzibar (ZIPA)

40. Mheshimiwa Spika, Jukumu la Mamlaka hii ni kuhamasisha uwekezaji binafsi kutoka nje na ndani ya nchi. Kwa mwaka wa Fedha 2016/2017, Mamlaka ilikadiria kukusanya **TZS 1.75 bilioni** kutoka katika vyanzo mbali mbali vya mapato. Hadi Machi 2016, Mamlaka imeweza kukusanya **TZS 659.01 milioni** na imepokea ruzuku ya **TZS 187.50 milioni** kutoka Serikalini.

41. Mheshimiwa Spika, Matumizi halisi kwa kipindi hicho yalifikia TZS 1.25 bilioni ikiwa sawa na asilimia 30.59 ya makadirio ya mwaka. Shughuli zilizotekelezwa kwa kipindi hicho ni:

- i. Kushiriki ziara za uhamasishaji ndani na nje ya nchi;
- ii. Kuandaa makongamano ya uwekezaji na “Diaspora”, katika nchi ya Comoro na Uturuki;
- iii. Kuhamasisha uwekezaji kupitia maonyesho ya biashara ndani ya Zanzibar na Afrika Kusini kwa kuandaa mkutano na wawekezaji kwa lengo la kufanikisha uwekezaji nchini;
- iv. Kukamilisha uwekezaji wa miradi 13 yenye thamani ya **dola za kimarekani 132.38 milioni** zilizowekezwa katika sekta tofauti. Miradi hiyo inakadiriwa kutoa ajira kwa wananchi wapatao 625. Kiwango kikubwa cha mitaji imeonekana kuwekezwa katika sekta ya Utalii eneo la Hoteli na Mikahawa;
- v. Kuendeleza uwekezaji wa miundombinu kwa mujibu wa mpango wa matumizi ya ardhi katika eneo la Fumba. Aidha, Kwa mashirikiano na “*Master Developer*” (Bakhressa Group of Companies), Mamlaka imeweza kulipa fidia kwa watu 107 katika maeneo yatakayopitishwa miundombinu ya barabara; na
- vi. Kujenga barabara zenye ukubwa wa kilomita saba kwa kiwango cha lami pamoja na kusimamia ujenzi wa nyumba 150 za makaazi katika mji wa hadhi ya juu (Up Town Living) unaojengwa Fumba.

Mfuko wa Hifadhi ya Jamii (ZSSF)

42. **Mheshimiwa Spika**, Jukumu la Mfuko wa Hifadhi ya Jamii Zanzibar (ZSSF) ni kutoa hifadhi kwa wanachama wake pale wanapostaafu au wanapopatwa na majanga ambayo yatapelekea kutoweza kushiriki katika shughuli za kiuchumi. Kwa Mwaka wa fedha 2016/2017, Mfuko ulikadiriwa kukusanya jumla ya **TZS 71.37 bilioni** ikijumuisha **TZS 49.17 bilioni** ikiwa ni michango

kutoka kwa wanachama, **TZS1.78 bilioni** mapato ya uwekezaji wa majengo na **TZS 20.28 bilioni** mapato kutoka masoko ya fedha na mitaji. Hadi mwezi Machi 2017, Mfuko ulikusanya jumla **TZS 54.03 bilioni** ikiwemo **37.025 bilioni** kutoka kwa wanachama wake, **TZS 1.65 bilioni** ikiwa ni mapato ya uwekezaji wa majengo na **TZS 15.35 bilioni** ikiwa ni mapato kutoka masoko ya fedha na mitaji.

43. Mheshimiwa Spika, Matumizi ya Mfuko kwa kipindi cha mwaka 2016/17 yalikadiriwa kufikia **TZS 71.37 bilioni** kati ya hizo **TZS 15.72 bilioni** kwa ajili ya kulipa mafao, **TZS 50.72** uwekezaji katika masoko ya fedha na mitaji na **TZS 4.93 bilioni** kwa ajili ya shughuli za uendeshaji wa Mfuko. Hadi kufikia mwezi Machi 2017, matumizi ya Mfuko yalifikia TZS 54.03 bilioni ikiwemo TZS14.17 bilioni ikiwa ni mafao yaliyolipwa kwa wanachama, **TZS 23.81 bilioni** ikiwa ni uwekezaji wa muda mrefu na muda mfupi katika masoko ya fedha na mitaji, TZS 11.85 bilioni ikiwa ni uwekezaji katika majengo na TZS 4.2 bilioni zilitumika kwa ajili ya gharama za uendeshaji wa Mfuko.
Benki ya Watu wa Zanzibar (PBZ)

44. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Fedha na Mipango ndiyo yenye dhamana ya kusimamia Benki ya Watu wa Zanzibar. Hadi kufikia Disemba 2016 Mapato yatokanayo na utoaji wa huduma mbali mbali za kifedha yamefikia **TZS 57.08 bilioni** sawa na asilimia 105 ya makadirio ya **TZS 54.61 bilioni**. Mapato hayo yanaonyesha ukuaji wa asilimia 20 ikilinganishwa na Mapato yaliyokusanywa kwa mwaka 2015.

45. Mheshimiwa Spika, Kiujumla Benki ya Watu wa Zanzibar, imeweza kutengeneza faida ya **TZS 18.74 bilioni**. Aidha, PBZ hadi kufikia Disemba 2016 imepokea Amana za wateja zenye thamani ya **TZS 20.95 bilioni** na kupelekea Amana za wateja kiujumla kufikia **TZS 423.43 bilioni**. Aidha, Benki imetoa mikopo ya **TZS 92.64 bilioni** kwa ajili ya kuendeshea shughuli mbali mbali za kiuchumi na kijamii. Sambamba na hilo, rasilimali za benki ziliongezeka kwa **TZS 37.64 bilioni** na kupelekea rasilimali hizo kuongezeka

na kufikia **TZS 503.63 bilioni**.

46. Mheshimiwa Spika, Benki imeendelea kuimarisha huduma ili kurahisisha upatikanaji wa huduma hizo kwa wananchi ikiwemo:

- i. Huduma ya “mobile” na “Internet Banking” kwa upande wa Benki ya Kiislamu;
- ii. Uwekaji wa mashine 3 za kutolea fedha (ATM) katika maeneo ya BLW Mbweni, Makao Makuu ya KMKM Kibweni na Tawi la Huduma ya Benki ya Kiislamu Mpirani;
- iii. Benki imefunguwa matawi manne mapya ikiwemo: Matawi mawili katika mtaa wa Tazara-Dar es Salaam; Matawi mawili Mkoa wa Mtwara pamoja na ufunguzi wa Kituo cha Huduma za Kibenki katika eneo la Kiwengwa-Mkoa wa Kaskazini Unguja.

Shirika la Bima Zanzibar (ZIC)

47. Mheshimiwa Spika, Lengo kuu la Shirika la Bima Zanzibar ni kutoa huduma za Bima mbali mbali ikiwemo vyombo vya moto, Bima ya moto, Bima za vyomba vya baharini na nyenginezo. Kwa mwaka ulioishia Disemba 2016, Shirika limesajili jumla ya wateja wapya 30,000 na kupelekea wateja (customer) wote kufikia 120,000. Katika kipindi hicho, Shirika limekusanya **TZS 20.03 bilioni** sawa na asilimia 91 ya makadirio ya **TZS 21.90 bilioni** ya mwaka 2016. Aidha, Shirika limepokea madai ya **TZS 7.0 bilioni** na baada kukamilisha taratibu za kufuatilia madai hayo, Shirika limetumia **TZS 5.05 bilioni** kwa ajili ya malipo ya madai hayo. Jumla ya **TZS 4.90 bilioni** zimetumika kwa kuendeshea shughuli mbali mbali za kiofisi ikiwemo uimarishaji wa Tawi la Mtwara.

48. Mheshimiwa spika, Katika kipindi hichi Shirika limekamilisha taratibu za umiliki wa eneo linalotarajiwa kujengwa jengo jipya la Ofisi ya Shirika kwa upande wa Pemba.

F. UTEKELEZAJI WA MIRADI YA MAENDELEO ILIYO CHINI YA WIZARA YA FEDHA NA MIPANGO KWA KIPINDI CHA JULAI 2016 HADI MACHI 2017

49. Mheshimiwa Spika, Sasa naomba uniruhusu kuwasilisha utekelezaji wa miradi iliyosimamiwa na Wizara ya Fedha na Mipango kwa mwaka 2016/2017 kama ifuatavyo:

Mradi wa Kuimarisha Huduma za Jamii Mijini (ZUSP)

50. Mheshimiwa Spika, Mradi huu umelenga kuimarisha upatikanaji wa huduma bora za wanachi mijini ambapo inahudumia Manispaa na Mabaraza ya miji ya Zanzibar. Kwa mwaka wa fedha 2016/2017, Mradi huu ulikadiriwa kupokea jumla ya **TZS 14.8 bilioni** kutoka Benki ya Dunia (World Bank). Hadi kufikia machi 2017 jumla ya **TZS 9.38 bilioni** sawa na asilimia 63.4 ya makadirio ya mwaka, miongoni mwa shughuli zilizotekelezwa ni:

- i. Kukamilisha Upembuzi yakinifu (feasibility study) pamoja na utayarishaji wa michoro kwa ujenzi wa jaa la Kibele;
- ii. Kukamilisha Usanifu wa kina (detailed engineering design) ya jaa pamoja na barabara ya kuelekea kwenye eneo;
- iii. Kujenga ukuta wa Forodhani na barabara yenye urefu wa mita 320 kutoka Bustani ya Forodhani hadi Mkahawa wa “Mercury” ambao unatarajiwa kukamilika mwishoni mwa mwezi wa Julai, 2017.
- iv. Kukamilisha ujenzi wa Mitaro ya maji taka eneo la Mtopepo na Karakana (System F).

Mradi wa Kuimarisha Utawala Bora Awamu ya Tatu

51. Mheshimiwa Spika, Mradi huu umelenga kuimarisha uwajibikaji katika usimamizi wa rasilimali za umma na kuimarisha misingi ya utawala bora. Kwa mwaka wa fedha 2016/2017 mradi ulipangiwa jumla ya **TZS 792.65 milioni** ambapo hadi kufikia machi 2017 jumla ya **TZS 478.56 milioni** sawa na asilimia 60.4 ya makadirio ya mwaka na kutekeleza yafuatayo:

- i. Ununuzi wa vifaa na Gari kwa ajili ya matumizi ya Ofisi ya Mdhibiti na Mkaguzi mkuu wa Hesabu za Serikali;
- ii. Kuwajenga uwezo wafanyakazi wa taasisi za Serikali katika maeneo ya Ukaguzi wa thamani ya Fedha;
- iii. Kuwajenga uwezo wafanyakazi wa kitengo cha IT cha IFMS katika Window Saver, V-MWARE na V-SPHERE kwenye EPICOR 10.

Programu ya Mageuzi katika Usimamizi wa Fedha za Umma (PFMRP)

52. Mheshimiwa Spika, Programu hii ina jukumu la kuimarisha usimamizi wa Fedha za Umma ambapo unahusisha Idara na taasisi tofauti zenye majukumu ya kusimamia Fedha za Umma. Kwa mwaka wa fedha 2016/2017 programu ilipangiwa jumla ya **TZS 2.72 bilioni** kwa ajili ya kutekeleza shughuli zifuatazo:

- i. Kutoa mafunzo kwa Wakaguzi wa ndani 60, wajumbe 80 wa kamati za ukaguzi kwa Mawizara na Taasisi za Serikali juu ya IPSA's;
- ii. Kutoa mafunzo ya bajeti inayotumia programu (PBB) kwa Wizara zote za SMZ. Mafunzo hayo yalijumuisha Wakurugenzi wa Idara zote za Wizara;

- iii. Kutoa mafunzo kwa watendaji wa Wizara juu Uchambuzi na ukadiriaji wa kodi;
- iv. Kuhudhuria mafunzo ya vitendo katika Usimamizi wa Fedha za Umma katika Serikali za Mitaa;
- v. Kupitia na kurekebisha miongozo ya Ukaguzi wa Hesabu;na
- vi. Kununua Vifaa mbali mbali vya ofisi vinayotumika katika usimamizi wa mapato na matumizi ya Serikali.

Ujenzi wa Ofisi za Serikali Zanzibar

53. Mheshimiwa Spika, Mradi umepangiwa kutumia jumla ya **TZS 5.57 bilioni** kwa ajili ya utekelezaji wa programu mbali mbali za ujenzi na ukarabati wa majengo ya Serikali. Hadi kufikia Machi 2017, fedha iliyotumika ni **TZS 3.27 bilioni** sawa na asilimia 58.7 ya makadirio ya mwaka. Miongoni mwa shughuli zilizotekelezwa ni:

- i. Kulipa gharama za Ujenzi wa Jengo la Wizara tatu Pemba (Wizara ya Kazi, Uwezeshaji, Wazee, Vijana, Wanawake na Watoto, Wizara ya Fedha na Mipango na Wizara ya Katiba Sheria Utumishi wa Umma na Utawala Bora);
- ii. Kulipa gharama za Ujenzi wa Wizara ya Katiba, Sheria, Utumishi wa Umma na Utawala Bora;
- iii. Kulipa gharama za Ujenzi wa chumba cha kuhifadhia maiti (SUZA); na
- iv. Kulipa gharama za Ujenzi wa Chuo cha Uandishi wa Habari.

Mradi wa Ufuatiliaji na Tathmini yenye Kuleta Matokeo

54. Mheshimiwa Spika, Mradi ulipangiwa kutumia jumla ya **TZS 677.00 milioni** kwa utekelezaji wa shughuli za mwaka 2016/2017. Hadi kufikia Machi 2017, Jumla ya **TZS 148.0 milioni** zimepatikana sawa na asilimia 22 ya makadirio ya mwaka. Miongoni mwa shughuli zilizotekelezwa ni:

- i. Kutoa mafunzo ya Muongozo wa Mfumo wa Ufuatiliaji na Tathmini ya MKUZA III kwa Wakurugenzi 65, Maafisa 26 kutoka sekta na 55 kutoka LGAs;
- ii. Kutoa mafunzo ya Ufuatiliaji na Tathmini kwa Maafisa Mipango wanne wa mikoa, ishirini na mbili kwa Wilaya na arubaini na nne kwa Halmashauri na mabaraza ya Manispaa kwa Unguja na Pemba; na
- iii Kutoa mafunzo ya muda mfupi ya Ufuatiliaji na Tathmini kwa Maafisa saba, wakiwemo Idara ya Ufuatiliaji na Tathmini ya Wizara ya Habari, Utalii, Utamaduni na Michezo.

Mradi wa Kuendeleza Tafiti na Ubunifu

55. Mheshimiwa Spika, Mradi umepangiwa kutumia jumla ya **TZS 500 milioni** kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli za mwaka 2016/2017. Hadi kufikia Machi 2017, jumla ya **TZS 288 milioni** sawa na asilimia 58 ya makadirio ya mwaka zimeshatumika. Miongoni mwa shughuli zilizotekelezwa ni:

- i. Kufanyika kwa Tafiti mbalimbali zitakazotoa taarifa zinazohitajika katika kubadilisha kizio kipya cha mwaka 2015 kwa Pato la Taifa; na
- ii. Kukamilika kwa Kizio kipya cha faharisi za bei cha Januari 2017 kwa kutumia taarifa zilizopatikana katika Utafiti wa Mapato na Matumizi ya Kaya ya 2014/15.

56. Mheshimiwa Spika, Wizara ilipatiwa jumla ya **TZS 282.00 milioni** ili kutekeleza mradi wa kujenga uwezo Taasisi za Serikali, Mradi wa Kuoanisha Masuala ya Idadi ya Watu katika Afya ya Uzazi na Jinsia, Mradi wa Kuwawezesha Wanyonge Kujikwamua na Umasikini pamoja na Programu ya Mpango wa Kurasimisha Rasilimali na Biashara za Wanyonge Tanzania (MKURABITA).

57. Mheshimiwa Spika, Miongoni mwa shughuli zilizotekelezwa kupitia miradi hiyo ni:

- i. Kuendesha vikao vya kamati za wataalamu;
- ii. Kutekeleza kazi ya ufuatiliaji na kuanza matayarisho ya uzinduzi wa Kituo cha Urasimishaji wa Ardhi Kiungoni;
- iii. Kuwapatia Mafunzo Masheha 30 na wasaidizi wao kwa Shehia 18 za Wilaya ya Mkoani Pemba;
- iv. Kuchapishwa Madaftari 450 ya kujaza taarifa za Shehia na kusambazwa kwenye Shehia ambazo zimepatiwa mafunzo katika Wilaya za Kusini na Kaskazini; na
- v. Kukamilisha Rasimu ya awali ya Sera ya Idadi ya Watu Zanzibar kwa kuwasilishwa kwa wadau.

G. MIONGOZO INAYOTUMIWA NA WIZARA

58. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Fedha na Mipango katika kuandaa shughuli zake inazingatia malengo ya Dira ya 2020, mikakati iliyoainishwa katika Ilani ya Uchaguzi ya CCM 2015–2020, Malengo ya maendeleo endelevu ya Dunia (SDGs), Mpango Mkakati wa Wizara ya Fedha wa 2015/16-2017/18 na Mpango Mkakati wa Tume ya Mipango.

59. Mheshimiwa Spika, Wizara itaendelea kufuata maelekezo na miongozo inayotolewa na Serikali kuu ikiwemo maelekezo yaliyotolewa na Mheshimiwa Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi katika hotuba ya uzinduzi wa kikao cha tisa (9) cha Baraza la Wawakilishi-Zanzibar.

H. VIPAUMBELE VYA WIZARA YA FEDHA NA MIPANGO KWA MWAKA 2017-2018.

60. Mheshimiwa Spika, Wizara ya Fedha na Mipango kwa mwaka wa Fedha 2017-2018 imedhamiria kutekeleza Vipaumbele vifuatavyo:

- i. Kufanya mageuzi katika Mfumo wa kodi (*Tax Reform*), ili kuwa na mfumo imara utakaoshajiisha ulipaji kodi kwa hiari na kupunguza gharama za uendeshaji kwa Serikali pamoja na kwa Mlipa kodi;
- ii. Kushajiisha na kusimamia ukusanyaji wa mapato ya Serikali ya **TZS 1.09** trilioni ili kukidhi mahitaji ya matumizi ya Serikali;
- iii. Kusimamia ulipaji wa madeni ya kiinua mgongo kwa wastaafu wa Serikali;
- iv. Kuandaa “*Fiscal and Revenue Policy*” ili kuimarisha usimamizi wa mapato na kudhibiti misamaha isiyokuwa na tija kwa nchi yetu ili kukuza pato letu na kupunguza utegemezi;
- v. Kuimarisha Mfumo wa ukusanyaji wa mapato ya ndani kwa kuhakikisha makusanyo hayo yanakusanywa moja kwa moja katika mabenki na hatimae kuhamishiwa katika Mfuko Mkuu kwa ajili ya matumizi ya Serikali;
- vi. Kuimarisha mfumo wa ufuatiliaji na tathmini wa Mkakati wa maendeleo Zanzibar;

vii. Kukamilisha uanzishaji wa Sheria mpya ya Ushajiishaji na Kulinda Uwekezaji (Zanzibar Investment Promotion and Protection Act) ambayo itatoa sura mpya ya Uwekezaji utakaongeza tija na kukuza Pato la Taifa na Ustawi wa Jamii kwa ujumla; na

viii. Kuanza ujenzi wa Ofisi mpya ya Makao Makuu ya Wizara ya Fedha na Mipango kwa upande wa Unguja.

I. MWELEKEO WA BAJETI ZA TAASISI ZA WIZARA YA FEDHA NA MIPANGO KWA MWAKA 2017/2018.

Bodi ya Mapato-Zanzibar

61. Mheshimiwa Spika, Bodi ya Mapato-Zanzibar imekadiriwa kukusanya **TZS 347.29 bilioni** kutoka katika vyanzo vya mapato ya kodi za ndani. Aidha, kwa mwaka 2017/2018, Bodi inatarajiwa kupokea ruzuku ya **TZS 18.6 bilioni** kwa ajili ya uendeshaji wa shughuli za Bodi. Miongoni mwa shughuli zitakazotekelezwa ni:

- i. Kuimarisha mazingira bora ya utendaji kazi kwa kuwajengea uwezo wafanyakazi;
- ii. Kuanzisha matumizi ya Mashine maalum za kielektroniki za kufuatilia mwenendo wa watalii wanapoingia nchini hadi wanapoondoka kwa lengo la udhibiti wa mapato yatokanayo na Sekta ya Hoteli;
- iii. Kuanzisha matumizi ya Leseni maalum za kielektroniki za udereva (Smart Driving Licence) kwa lengo la kupambana na matumizi ya leseni bandia;
- iv. Kukamilisha Ujenzi wa Jengo la Ofisi ya ZRB Pemba.

Shirika la Bima-Zanzibar (ZIC)

62. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka 2017, Shirika linatarajia kukusanya TZS 23.78 bilioni kutoka katika huduma za Bima ya vyombo vya moto, Bima ya moto, Bima za vyombo vya baharini na nyenginezo. Kwa upande wa Matumizi, Shirika limepanga kutumia jumla ya **TZS 9.50 bilioni** ikijumuisha matumizi ya shughuli za Uendeshaji ya **TZS 5.84 bilioni** na **TZS 3.65 bilioni** kwa uwekezaji wa ndani.

Mfuko wa Barabara (ZRF)

63. Mheshimiwa Spika, kwa mwaka wa Fedha wa 2017/18 Mfuko unatarajia kupokea jumla ya **TZS 12.06 bilioni** ambapo **TZS 10.55 bilioni** zitatokana na chanzo cha kodi ya mafuta “Road Development Levy” na **TZS. 1.50 bilioni** zitakazotokana na kodi ya uingizwaji wa magari “Motor Vehicle Levy” na **TZS 73.00 milioni** kutokana na ukodishwaji wa Jengo.

64. Mheshimiwa Spika, Mfuko wa Barabara unakadiriwa kutumia jumla ya **TZS. 12.06 bilioni**, ambapo **TZS 9.10 bilioni** zimepangwa kutumika kwa ajili ya kazi za matengenezo ya barabara kuu, **TZS 1.61 bilioni** kwa matengenezo ya barabara za ndani na **TZS 1.36 bilioni** kwa kazi za uendeshaji Mfuko.

Mfuko wa Hifadhi ya Jamii (ZSSF)

65. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa fedha 2017/2018 Mfuko umepanga kukusanya jumla ya **TZS 93.6 bilioni**, kati ya hizo **TZS 52.04 bilioni** kutoka kwa wanachama wa Serikalini, Mashirika ya umma, Taasisi binafsi na waliojiajiri wenyewe. **TZS 4.99 bilioni** zinatarajiwa kukusanywa kutokana na uwekezaji wa majengo na **TZS 36.57 bilioni** zinatarajiwa kukusanywa kutokana na uwekezaji wa masoko ya fedha na mitaji ya muda mrefu na mfupi.

66. Mheshimiwa Spika, Mfuko unatarajia kutumia **TZS 93.6 bilioni** kwa ajili ya kutekeleza shughuli zifuatazo; Kulipa mafao kwa wanachama 6,650 kwa jumla ya **TZS 20.9 bilioni**; Kuwekeza **TZS 67.5 bilioni** kwenye majengo na masoko ya fedha; na **TZS 5.2 bilioni** kwa shughuli za uendeshaji.

Benki ya Watu wa Zanzibar (PBZ)

67. Mheshimiwa Spika, Benki inatarajiwa kukusanya jumla ya **TZS 64.70 bilioni** kutoka vyanzo vya mapato. Aidha Benki imepanga kutumia jumla ya **TZS 46.06 bilioni** kwa ajili ya kutekeleza shughuli zifuatazo: Kufungua tawi katika Mkoa wa Dodoma pamoja na kuongeza vituo vya huduma katika maeneo ya Kigamboni na Tandika jijini Dar es Salaam; Kuweka mashine za kutolea fedha (ATM) katika maeneo ya Kivunge, JKU Saateni, Paje, Chwaka na Mahkamani-Vuga kwa upande wa Unguja. Aidha, kwa upande wa Pemba mashine zitawekwa katika eneo la Micheweni, Machomanne na Konde.

68 Mheshimiwa Spika, Benki pia imekusudia kuimarisha utendaji wa shughuli za benki kwa kuendelea na utaratibu wa kubadilisha mtandao mama wa benki(Core Banking System) na pia kujiunga na mitandao ya “Mastercard” na “Union Pay” itakayowawezesha wateja wa Benki ya Watu wa Zanzibar kutumia huduma za benki popote pale Duniani. Aidha, Benki imekusudia kuanzisha vituo vya “Point of Sale”(POS) ili kuweza kutoa huduma kwa wageni wanaokuja Zanzibar .

Mamlaka ya Uwekezaji na Uendelezaji Vitega Uchumi (ZIPA)

69. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka wa Fedha 2017/2018, Mamlaka inatarajia kukusanya **TZS 3.96 bilioni** ambapo kiasi cha **TZS 1.81 bilioni** zinataraajiwa kukusanya kutoka vyanzo vya ndani, **TZS 1.71bilioni** kutoka kwa washirika wa maendeleo (ADB na FOCAC)na **TZS 450.00 milioni** ikiwa ni ruzuku kutoka mfuko Mkuu wa Serikali.

70. Mheshimiwa Spika, Mamlaka kwa mwaka wa fedha 2017/18, inatarajia kutumia **TZS 5.43 bilioni** kwa utekelezaji wa shughuli zifuatazo:

- i. Kushiriki katika ziara za uhamasishaji ndani ya nchi, kikanda na kimataifa;
- ii. Kuandaa kongamano la uwekezaji;
- iii. Kulipia gharama za uanachama wa taasisi za kikanda na kimataifa;
- iv. Kuandaa mikutano na wadau wanaotoa huduma kwa wawekezaji (Investors' dialogue);
- v. Kufanya ukaguzi wa maeneo ya miradi inayotarajiwa kukezwa;
- vi. Kuendeleza utafiti juu ya Mwenendo wa Mitaji Binafsi (PCF);
- vii. Kufanya utafiti juu ya fursa mpya za uwekezaji Zanzibar (Mshauri wa Nje);
- viii. Kujenga uzio Amani Industrial Park;
- ix. Kutengeneza maghala matatu yaliopo Amani na Maruhubi; na
- x. Kujenga uzio wa Micheweni pamoja na shughuli nyengine za uendeshaji wa Mamlaka.

Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali (OCGS)

71. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka 2017/2018, Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali inatarajiwa kupokea jumla ya **TZS 5.85 bilioni** ikijumuisha ruzuku ya **TZS 2.22 bilioni** kutoka Serikalini na **TZS 3.63 bilioni** kutoka kwa Washirika wa Maendeleo. Ofisi inatarajia kutumia **TZS 2.22 bilioni** kwa kazi za kawaida na **TZS 3.63 bilioni** kwa kazi za maendeleo. Miongoni mwa shughuli zilizopangwa kutekelezwa ni:

- i. Kukamilisha kazi za Kufanya Mapitio na Kuimarisha Takwimu za Pato la Taifa;
- ii. Kufanya Utafiti wa Hali ya Kiuchumi na Kijamii kwa mwaka 2017;
- iii. Kutoa takwimu za Faharisi ya Bei ya Mlaji kwa kila mwezi;
- iv. Kutoa ripoti za kila robo mwaka na mwaka za takwimu za Pato la Taifa;na
- v. Kuendeleza na ujenzi wa jengo la Ofisi ya Mtwakimu-Mazizini.

J. MAKADIRIO YA MAPATO KWA WIZARA YA FEDHA KWA MWAKA 2017/2018.

- 72.** Mheshimiwa Spika, Wizara ya Fedha na Mipango imepangiwa kusimamia ukusanyaji wa mapato ya **Serikali ya TZS 1,060.90 bilioni ikijumuisha TZS 627.01 bilioni za mapato yatoanayo na kodi na TZS 22.4 bilioni ikiwa ni mapato yasiyokua ya kodi. Misaada na Mikopo kutoka kwa Washirika wa Maendeleo ni TZS 381.48 bilioni na TZS 30.0 bilioni ni mikopo ya ndani.**
- 73.** Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka 2017/2018 Mapato ya kodi za ndani yaliyopangwa kukusanywa yanajumuisha mapato yatakayosanywa na:
- i. Bodi ya Mapato Zanzibar imepangiwa kukusanya **TZS 347.29 bilioni** sawa na asilimia 33 ya makadirio ya mwaka 2017/2018 ya **TZS 1.09 trilioni**; na
 - ii. Mamlaka ya Mapato imepangiwa kukusanya **TZS 258.72 bilioni** sawa na asilimia 24 ya makadirio ya mwaka 2017/2018 ya **TZS 1.09 trilioni.**
- Jadweli Nam.6, 7 na mchoro Nam.1** yanaonyesha uwiano wa makadirio ya mapato kwa mwaka 2017-2018.

K.MAOMBI YA FEDHA KWA WIZARA YA FEDHA NA MIPANGO 2017/2018

74. Mheshimiwa Spika, ili Wizara ya Fedha na Mipango iweze kutekeleza ipasavyo malengo yaliyoelezwa katika Hotuba hii, naomba Baraza lako Tukufu liidhinishhe maombi ya fedha ya **TZS 219.41 bilioni** kwa mwaka 2017/18 ambapo uchambuzi wa Matumizi hayo kama ifuatavyo:

Fungu F01: Wizara ya Fedha.

75. Mheshimiwa Spika, Wizara inaomba kuidhinishiwa jumla ya **TZS 108.87 bilioni** ikiwa ni fedha za Matumizi ya Kawaida na Kazi za Maendeleo kwa Fungu hilo. Kiasi hicho kinajumuisha fedha za Mishahara **TZS 31.31 bilioni**, Ruzuku kwa Taasisi za Serikali zilizopo chini ya Wizara **TZS 29.26 bilioni**, fedha za Matumizi Mengineyo **TZS 10.23 bilioni** na **TZS 38.06 bilioni** zimepangwa kutumiwa kwa Kazi za Maendeleo.

76. Mheshimiwa Spika, Matumizi ya Fedha kwa programu za F01 yamegawika kama ifuatavyo:

- i. Programu ya Usimamizi wa Bajeti na Fedha Za Umma inakadiriwa kutumia **TZS 64.76 bilioni**;
- ii. Programu ya Usimamizi na Uwekezaji wa Mali za Umma inakadiriwa kutumia **TZS 9.51 bilioni**;
- iii. Programu ya Uendeshaji wa shughuli za Sekta ya Fedha inakadiriwa kutumia TZS 34.59 bilioni;

Fungu F02: Huduma za Mfuko Mkuu wa Serikali

77. Mheshimiwa Spika, Wizara inaomba kuidhinishiwa jumla ya **TZS 101.11 bilioni** kwa ajili ya matumizi ya Huduma za Mfuko Mkuu wa Serikali.

Matumizi hayo yanajumuisha mishahara ya **TZS 1.11 bilioni** na **TZS 11.48 bilioni** kwa malipo ya kiinua mgongo, **TZS 18.0 bilioni** kwa malipo ya Pencheni na **TZS 70.53 bilioni** kwa malipo ya gharama nyenginezo zinazopaswa kuhudumiwa na Mfuko.

Fungu F03-Tume ya Mipango

78. Mheshimiwa Spika, Wizara inaomba jumla ya **TZS 9.43 bilioni** kwa ajili ya matumizi ya Tume ya Mipango ikijumuisha **TZS 1.18 bilioni** kwa ajili ya ulipaji wa Mishahara, **TZS 2.22 bilioni** kwa ajili ya ruzuku ya Ofisi ya Mtakwimu Mkuu wa Serikali, **TZS 1.30 bilioni** kwa matumizi mengineyo ya Tume ya Mipango na **TZS 4.73 bilioni** kwa Kazi za Maendeleo.

79. Mheshimiwa Spika, Matumizi ya Fedha kwa programu za F03 yamegawika kama ifuatavyo:

- i. Programu ya Kuratibu Mipango ya Kitaifa na Maendeleo ya Watenda kazi imekadiriwa kutumia **TZS 1.52 bilioni**;
- ii. Usimamizi wa Uchumi Mkuu unakadiriwa kutumia **TZS 6.20 bilioni**;na
- iii. Utawala na Uendeshaji wa tume ya Mipango unakadiriwa kutumia **TZS 1.72 bilioni**.

80. Mheshimiwa Spika, Maelezo ya shughuli zilizopangwa kutekelezwa na Wizara kwa mwaka 2017/2018 yanapatikana katika **kitabu cha tatu cha Bajeti ukurasa F01-1 hadi F03-15**.

L. SHUKRANI

81. Mheshimiwa Spika, naomba pia nitumie fursa hii ya pekee, kuwashukuru wote waliotupa mashirikiano ili kufanikisha utekelezaji wa majukumu

ya Wizara, kwa mwaka wa fedha 2016/2017. Baadhi ya nchi zinazotoa ushirikiano mkubwa katika kusaidia ufanikishaji wa shughuli za Wizara na Serikali kwa ujumla. Nchi hizo ikiwemo: Norway, Korea, Japan, China, Italia, India na Singapore. Aidha, naomba kuchukua fursa hii kuwashukuru Mashirika na taasisi mbali mbali za Kimataifa ikiwemo; Shirika la Mpango wa Maendeleo la Umoja wa Mataifa (UNDP), Umoja wa Nchi za Ulaya (EU), Benki ya Dunia (*World Bank*), Benki ya Maendeleo ya Afrika (AfDB), DFID, UNICEF, Shirika la Fedha la Dunia (IMF) kupitia kanda ya Afrika Mashariki, n.k.

82. Mheshimiwa Spika, Shukrani za dhati kwa Taasisi na Asasi za Kiraia pamoja na Sekta Binafsi kwa mashirikiano yao ya karibu wanayotupa wakati wa matayarisho ya Bajeti . Napenda kuwaomba washirika wote wa maendeleo kiujumla kuendelea kushirikiana nasi kwani mashirikiano yao yatatusaidia sana kufikia malengo tuliyoyaweka kwa mwaka 2017/2018.

83. Mheshimiwa Spika, Naomba kukushukuru wewe binafsi, naibu wako na wenyeviti wote wa Baraza hili kwa Uongozi wenu imara mnaoutumia katika kuongoza vikao vya Baraza hili. Shukrani zangu pia ziende kwa Mhe. Mwenyekiti wa Kamati ya Fedha, Biashara na Kilimo Mhe Yussuf Hassan Iddi na wajumbe na Makatibu wote wa Kamati hiyo kwa ushauri na miongozo waliyoitoa katika mapendekezo ya Bajeti ya Wizara yangu na hatimae kuridhia mapendekezo haya yawasilishwe katika Baraza hili. Tunathamini sana mashirikiano tunayoyapata kwako, Baraza zima na hususan kwa kamati yetu ya Fedha, Biashara na Kilimo.

84. Mheshimiwa Spika, Pia natoa shukrani zangu za dhati kwa Wafanyakazi, Wakuu wa Vitengo, Idara na Taasisi za Wizara ya Fedha na Mipango wakiongozwa na Katibu Mkuu Nd. Khamis Mussa Omar, Katibu Mtendaji wa Tume ya Mipango Nd. Juma Hassan Reli, Naibu Katibu Mkuu Nd. Ali Khamis Juma na Mhasibu Mkuu wa Serikali Ndugu Mwanahija Almas Ali . Nawashukuru sana kwa kazi kubwa wanayoifanya kuhakikisha kuwa

majukumu ya Wizara yanatekelezwa kwa ufanisi. Aidha, nawashukuru sana Wakuu wa Taasisi na Wakala wa Serikali chini ya Wizara kwa utekelezaji wa majukumu ya Taasisi hizo.

85. Mheshimiwa Spika, Mara hii sehemu kubwa ya kikao chetu hiki cha Bajeti kimefanyika ndani ya mwezi wetu mtukufu wa Ramadhani. Naomba nichukue fursa hii kuwatakia swaum njema, sala na dua zenye kukubaliwa kwa wananchi wote wa Unguja na Pemba pamoja na waumini wote wakiislamu ulimwenguni kwa kutekeleza ibada hiyo, ikiwa ni moja kati ya nguzo tano za uislamu. Pia namuomba Mwenyezi Mungu kwa fadhila za mwezi huu wa Ramadhani, atujaalie kuwa ni jamii yenye kupendana na kushikamana zaidi, atuondolee kila fitna na hasada miongoni mwetu na baina ya makundi mbali mbali ya jamii yetu.

86. Mheshimiwa Spika, naomba kutoa Hoja.

**KHALID S. MOHAMED
WAZIRI WA FEDHA NA MIPANGO,
ZANZIBAR.**